

Teisėjų tarybos veiklos ataskaita

2017–2020 m.
(projektas)

TURINYS

I. TEISĖJŲ TARYBOS VEIKLOS STRATEGINĖS KRYPTYS IR BENDROJI STATISTIKA	3
II. TEISĖJŲ INTERESŲ ATSTOVAVIMAS	7
III. DALYVAVIMAS TEISĖKŪROS PROCESU	9
IV. TEISMŲ BIUDŽETŲ FORMAVIMAS	11
V. TEISMŲ ADMINISTRAVIMAS	12
VI. TEISMŲ REORGANIZAVIMAS	14
VII. TEISMŲ SISTEMOS DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJŲ STIPRINIMAS	15
VIII. VIDINĖ IR IŠORINĖ TEISMŲ KOMUNIKACIJA	16
IX. TEISĖJŲ ATRANKA, KARJERA, VEIKLOS VERTINIMAS, ETIKA	17
X. TEISĖJŲ IR TEISMŲ ATSTOVAVIMAS TARPTAUTINĖSE ORGANIZACIJOSE	18

I. TEISĖJŲ TARYBOS VEIKLOS STRATEGINĖS KRYPTYS IR BENDROJI STATISTIKA

Teisėjų taryba veiklą 2017–2020 m. vykdė vadovaudamasi pirmą kartą 2017 m. patvirtintomis strateginėmis veiklos kryptimis. Teisėjų tarybos strateginės veiklos kryptys šiuo laikotarpiu apėmė:

- ◆ teismų administravimo, žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymo tobulinimą;
- ◆ informacinių technologijų taikymo plėtrą Lietuvos teismuose;
- ◆ fizinio ir psichologinio saugumo Lietuvos teismuose stiprinimą;
- ◆ teisėjų nepriklausomumo ir Teisėjų tarybos kaip nepriklausomumo garanto autoriteto stiprinimą;
- ◆ teismų išorinės ir vidinės komunikacijos, teisinio švietimo stiprinimą;
- ◆ teismo proceso ir sprendimų kokybės gerinimą, operatyvumo didinimą;
- ◆ teismų infrastruktūros gerinimą.

Įgyvendinant **teismų administravimo, žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymo tobulinimo** strateginės krypties veiklas:

- ◆ *tobulintas teismų administravimas* (parengtas pažangus teismų išteklių valdymo modelis ir pasiūlyti su tuo susiję teisės aktų bei jų pakeitimų projektai; patvirtintas apylinkių ir apygardų teismų darbo krūvio netolygumo problemų sprendimo planas; atnaujinti Administravimo teismuose nuostatai; atliktas su įvykdytu apylinkių ir apygardų administracinių teismų reorganizavimu susijęs teismų darbo krūvio ir išteklių paskirstymo efektyvumo monitoringas ir kt.);
- ◆ *stiprintos teismų sistemos atstovų kompetencijos* (organizuoti teismų vadovų ir teisėjų mokymai, kelta teismų darbuotojų kvalifikacija, teismų sistemos atstovų mokymuose naudotos inovatyvios ir į praktinius mokymus orientuotos formos – interaktyvūs, nuotoliniai mokymai, užtikrintas teisinio reguliavimo pokyčių įtraukimas į teisėjų mokymų programas, suorganizuoti mokymai teismų savivaldos institucijų atstovams);
- ◆ *stiprinta asmenų aptarnavimo kokybė teismuose* (teismuose įdiegtas atnaujintas Klientų aptarnavimo standartas, organizuoti už asmenų aptarnavimo kokybę atsakingų teismų darbuotojų susitikimai ir kvalifikacijos kėlimo renginiai, gerosios praktikos pasidalijimo renginiai);
- ◆ *stiprinta organizacinė kultūra teismuose* (organizuoti teismų vadovų mokymai lyderystės, strateginio planavimo ir žmogiškųjų išteklių valdymo temomis; specializuotuose mokymuose tobulintos reorganizuojamų teismų vadovų, teismų kanclerių, raštinės vedėjų žinios; patobulinti teismų vadovų atrankos kriterijai; parengtos rekomendacijos apylinkių, apygardų ir apygardų administracinių teismų valstybės tarnautojų užmokesčio tolygumui užtikrinti; teismų bendruomenė stiprinta organizuojant bendrus renginius ir iniciatyvas, stiprintas mentorystės taikymas teismuose).

Plėtojant informacinių technologijų taikymą Lietuvos teismuose:

- ◆ atliktas teismų tinklo modernizavimas, teismų informacinės sistemos (Lietuvos teismų informacinė sistema (toliau – LITEKO), darbo užmokesčio apskaitos, buhalterinės apskaitos sistemos ir kt.) pritaikytos prie pasikeitusio reorganizuotų teismų darbo;
- ◆ modernizuota LITEKO (įdiegtos integracinės sąsajos su Turto arešto, Hipotekos, Sutarčių ir kitais valstybės registrais bei informacinėmis sistemomis);
- ◆ į LITEKO integruotas advokatų užimtumo modulis, užtikrintas spartesnis LITEKO veikimas, išplėstas elektronine forma tvarkomų bylų ratas (nuo 2020 m. sausio 1 d. teismuose elektronine forma vedamos baudžiamosios bylos, kurios teismui perduotos pagal prokurorų prašymus dėl baudžiamojo įsakymo priėmimo, ir kt.) bei numatyti įgyvendintini paskutiniai LITEKO modernizavimo etapai (diegiama dokumentų valdymo sistema ir kt.);
- ◆ organizuoti LITEKO naudotojų ir mentorių mokymai, įvertintos galimybės ir pateiktos rekomendacijos dėl nuotolinio darbo teismuose;
- ◆ vykdytas teismų techninės įrangos atnaujinimas (sudarytas techninės įrangos atnaujinimo teismuose planas, atnaujinti teismų kompiuteriai, nepilnamečių apklausų įranga, apygardų teismai aprūpinti įranga darbui su įslaptintais dokumentais (su žyma „slaptai“), teismuose plečiama įranga vaizdo konferencijoms vykdyti), 5 apygardų teismuose įdiegta įslaptintos informacijos apsaugos sistema ADA.

Stiprinant fizinį ir psichologinį saugumą Lietuvos teismuose, patvirtintas Saugumo teismuose politikos aprašas, Saugumo priemonių teismuose įgyvendinimo gairės bei vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gairės; užtikrintas ne mažiau kaip 50 proc. teismų pastatų tarnybinių ir viešųjų patalpų bent dalinis atskyrimas; plėtotas psichologinio saugumo priemonių teismuose naudojimas (plėstas teismų savanorių tinklas; parengti ir išleisti tiksliniai lankstinukai); įsteigta ir finansuota 14 teismų psichologų pareigybių apylinkių teismuose; atnaujinti teismų psichologų pareigybių aprašymai numatant psichologinės pagalbos teikimo funkciją teismo darbuotojams; organizuoti teismų vadovų, teisėjų ir kitų teismų darbuotojų psichologiniai mokymai.

Įgyvendinant **teisėjų nepriklausomumo ir Teisėjų tarybos kaip nepriklausomumo garanto autoriteto stiprinimo** kryptį:

- ◆ parengtas ir įstatymo leidybos iniciatyvos teisę turintiems subjektams pateiktas Teismų įstatymo pakeitimo projektas, susijęs su teisėjų darbo sąlygomis ir socialinėmis garantijomis;
- ◆ su konstituciniais partneriais diskutuota dėl apylinkių teismų teisėjų atlyginimo didinimo – priimtas Teisėjų atlyginimų įstatymo pakeitimas, padidinęs apylinkių teismų teisėjų gaunamą darbo užmokesį. Deja, vėlesnės iniciatyvos sistemaiškai padidinti visų grandžių teismų teisėjų atlyginimus palaikymo nesusilaukė;

- ◆ užtikrintas oficialus teismų atstovavimas formuojant valstybės biudžetą;
- ◆ taikyta vienoda ir nuosekli praktika reaguojant į veiksmus, keliančius grėsmę teisėjų nepriklausomumui (registruoti visi teismų pranešimai apie saugumo pažeidimo incidentus teismuose, reaguota į viešus valstybės institucijų atstovų pareiškimus dėl Lietuvos teismų darbo, vykdomos teisingumo veiklos);
- ◆ atnaujinti teisėjų etiką ir drausmę reglamentuojantys teisės aktai, Teisėjų etikos kodekso praktinis vadovas; su teismais derinti Teisėjų tarybos teisės aktų projektai;
- ◆ vyko Teisėjų tarybos atstovų susitikimai su reorganizuojamų ir kitų teismų bendruomenėmis siekiant padėti spręsti jų problemas.

Stiprinant **teismų išorinę ir vidinę komunikaciją, teisinį švietimą** patvirtinta ir įgyvendinta 2017–2020 m. teismų sistemos komunikacijos strategija ir jos priemonių įgyvendinimo planas, iš esmės apėmęs visas šios strateginės krypties veiklas.¹

Įgyvendinant strateginės veiklos kryptį **gerinti teismo proceso ir sprendimų kokybę bei didinti proceso operatyvumą** atlikta teismų procesinių sprendimų kokybės gerinimo studija, pateiktos išvados ir rekomendacijos – jų pagrindu rengiamas teismų procesinių sprendimų standartų pakeitimo projektas ir pasiūlymai dėl standartų taikymo monitoringo tvarkos; teisėjams ir teisėjų padėjėjams organizuoti praktiniai mokymai; atnaujinti pagrindiniai ir dažniausiai teismų naudojami procesinių sprendimų šablonai; teisėkūros subjektams teiktos pastabos dėl Civilinio proceso kodekso, Administracinių bylų teisenos įstatymo, Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimų, siekiant didinti teismo proceso operatyvumą; priimti Teisėjų tarybos nutarimai ir jų pakeitimai dėl teisėjų veiklos vertinimo, duomenų tvarkymo LITEKO, teismo priimtų nutarčių nuasmeninimo ir skelbimo Integruotoje baudžiamojo proceso informacinėje sistemoje ir kt.

Gerinant teismų infrastruktūrą inicijuoti ir pradėti vykdyti du nauji teismų pastatų projektai (parengtas Vilniaus mieste veikiančių teismų pastato statybos projektas ir gautas statybos leidimas, sudarytas susitarimas su VĮ Turto banku dėl pastato rekonstravimo ir pritaikymo Klaipėdos apygardos teismo ir Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų veiklai, dalinai jis bus finansuojamas iš Nacionalinės teismų administracijos valdomo Norvegijos finansinio mechanizmo projekto); vykdyti trys teismų pastatų valstybės investicijų projektai (Vilniaus regiono apylinkės teismo Ukmergės rūmų, Tauragės apylinkės teismo Šilutės rūmų, Vilniaus mieste veikiančių teismų pastato). Atlikti remonto darbai Plungės apylinkės teismo Palangos rūmuose, Kauno apylinkės teismo Kauno

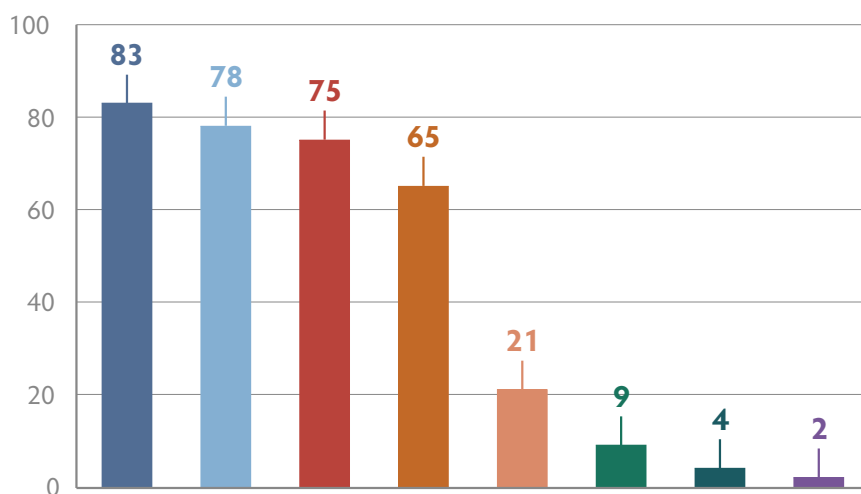
¹ Daugiau informacijos VIII skyriuje.

rūmuose, o Utenos apylinkės teismo Utenos rūmų pradėtas remontas numatytas baigti 2021 m. Per 2017–2020 m. patvirtintas Teismų investicinių projektų inicijavimo ir derinimo tvarkos aprašas, kuriuo atnaujinti investicinių projektų atrankos kriterijai.

Per ketverius metus įvyko **72** Teisėjų tarybos posėdžiai: atsakyta į **723** asmenų ir institucijų paklausimus, priimti **648** nutarimai, iš jų – **433** nutarimai buvo priimti teisėjų karjeros klausimais.²

Teisėjų tarybos nutarimai dėl patarimo Prezidentui kai kuriais teisėjų karjeros klausimais 2017–2020 m.:

- skirti teisėjo pareigoms
- atleisti pasibaigus įgaliojimų laikui arba sulaukus įstatyme nustatyto pensinio amžiaus
- paskirti į aukštesnės pakopos teismą
- paskirti į vadovaujamas pareigas teisme
- atleisti savo noru
- atleisti už teisėjo vardą pažeminusį poelgį
- atleisti teisėjus išrinkus ar paskyrus į kitas pareigas
- atleisti dėl sveikatos būklės

Siekdama tobulinti savo veiklą, Teisėjų taryba peržiūrėjo ir atnaujino Teisėjų tarybos darbo reglamentą. Jame aiškiau reglamentuotos Teisėjų tarybos vadovybės (Teisėjų tarybos pirmininko, pirmininko pavaduotojo, sekretoriaus) rinkimų taisyklės, atskirai nustatytos Teisėjų tarybos vadovybės funkcijos, išgrynintos ir atskirtos Teisėjų tarybos narių teisės ir pareigos, patikslintos posėdžių organizavimo ir eigos nuostatos, tiesiogiai įtvirtintas išankstinis klausimų svarstymas Teisėjų tarybos nuolatinuose komitetuose, susistemintos asmenų skundų ir kitų kreipimusių nagrinėjimo taisyklės. Teisėjų tarybos posėdžių viešumo principą ir toliau laikant prioritetiniu, dėl svarbių priežasčių numatyta galimybė organizuoti neviešą Teisėjų tarybos posėdį ar jo dalį, kai siekiama užtikrinti įstatymais nustatytos informacijos apsaugą.

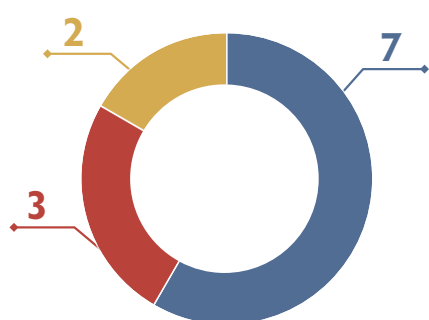
² 2020-09-30 duomenys

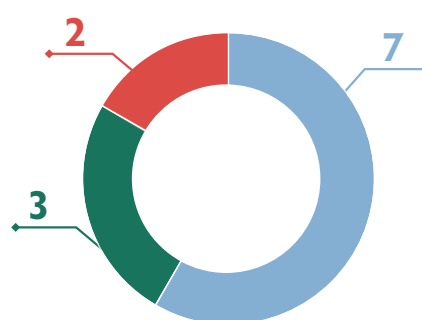
Teisėjų tarybos kompetencijai priskirtiems klausimams iš anksto svarstyti sudaryti 7 (vėliau sujungti į 6) nuolatiniai komitetai: **Biudžeto ir investicijų, Informacinių technologijų, Komunikacijos, Mokymų ir tarptautinių ryšių, Teismų administravimo, Teisės aktų projektų rengimo ir vertinimo.**

Teisėjų taryba taip pat sudarė **Teismų sistemos apdovanojimų** komisiją, patvirtino jos veiklos tikslus, sudėtį, narių teises ir pareigas, darbo organizavimo tvarką reglamentuojančius Teismų sistemos apdovanojimų komisijos nuostatus, Teismų sistemos apdovanojimų tvarkos aprašą, nustatantį Visuotinio teisėjų susirinkimo įsteigtų teismų sistemos apdovanojimų skyrimo, įforminimo, nešiojimo, įteikimo ir netekimo tvarką.

2017–2020 m. teismų sistemos apdovanojimai skirti 12 asmenų

- buvusieji teisėjai
- teismų sistemos darbuotojai
- kiti teismų sistemai nusipelnusieji asmenys

- Skirti apdovanojimai 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“
- Skirti apdovanojimai 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“
- Skirti apdovanojimai Teismų sistemos garbės ženklu

II. TEISĖJŲ INTERESŲ ATSTOVAVIMAS

Teisėjų taryba kaip konstitucinės teismų valdžios ir Lietuvos teismų bendruomenės atstovė ne kartą **gynė teismų ir teisėjų nepriklausomumą** tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmeniu:

- ♦ teiktas kreipimasis į Lietuvos Respublikos Prezidentą, Seimo Pirmininką, Ministrą Pirmininką, Europos teismų tarybų tinklą bei Konsultacinę Europos teisėjų tarybą dėl Rusijos Federacijos veiksmų prieš Sausio 13-osios bylą nagrinėjusius Lietuvos teisėjus pasmerkimo ir atitinkamų priemonių įgyvendinimo. Vėliau Teisėjų taryba delegavo savo atstovą šį klausimą svarstant Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitete;
- ♦ tarptautiniu ir nacionaliniu lygiu reikštas susirūpinimas Lenkijos Respublikoje vykdoma teismų reforma ir Lietuvos valdžios atstovų pasisakymais, palaikančiais šią reformą;
- ♦ ne kartą kreiptasi į Lietuvos politikus bei kitas institucijas raginant susilaikyti nuo dviprasmiškų ir nepamatuotų viešų pasisakymų, galinčių neigiamai paveikti visuomenės požiūrį į Lietuvos teisėjus, pažeisti konstitucinius nekaltumo prezumpcijos imperatyvus.

Teisėjų taryba, atstovaudama **teisėjų interesams, ne kartą bendradarbiavo su Teisingumo ministerija:**

- ♦ kreiptasi į Teisingumo ministeriją skatinant sistemškai peržiūrėti Administracinių nusižengimų kodekso, Bau-

džiamojo proceso kodekso ir Civilinio proceso kodekso reguliavimą, susijusį su bylų dalykinio teisingumo nustatymo taisyklėmis, atsisakant tam tikrų kategorijų bylų nagrinėjimo teismuose kompetencijos; parengti atitinkami įstatymų pakeitimai šiuo metu svarstomi Seime;

- ◆ Teisingumo ministerijai teikti siūlymai iš esmės peržiūrėti Baudžiamojo kodekso specialiosios dalies reguliavimą švelninant atsakomybę už tam tikrus padarytus pažeidimus, plečiant administracinės atsakomybės taikymo ribas;
- ◆ kartu su Nacionaline teismų administracija dalyvauta Teisingumo ministerijos iniciatyva suburtoje darbo grupėje, kurios tikslas – sukurti prielaidas Europos prokuratūros veiklos galimybėms Lietuvoje ir Europos prokuroro, Europos deleguotojo prokuroro pareigybėms įsteigti. Darbo grupės veiklos rezultatas – priimti Prokuratūros įstatymo ir BPK pakeitimai, numatantys Lietuvos atstovų į Europos prokuratūrą skyrimo ir atrankos tvarką, tokio pobūdžio bylų nagrinėjimą Lietuvos teismuose;
- ◆ dalyvauta Teisingumo ministerijos organizuojuose pasitarimuose dėl Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos efektyvinimo, būtinojo gynėjo dalyvavimo baudžiamajame procese nuostatų tobulinimo, teiktos išvados bei pastabos parengtiems įstatymų projektams;
- ◆ Teisėjų tarybos atstovai deleguoti į Teisingumo ministro sudarytą darbo grupę sveikatos sutrikdymo masto nustatymo taisyklėms peržiūrėti bei į Europos Tarybos Kovos su prekyba žmonėmis ekspertų grupę (GRETA);
- ◆ Teisėjų taryba delegavo savo atstovus į BK, BPK CK, CPK priežiūros komitetus.

Teisėjų taryba dalyvavo Vyriausybės kanceliarijos ir Teisingumo ministerijos organizuojuose tarpinstituciniuose susitikimuose, kuriuose siekta pasirengti 2018 m. liepos 1 d. įsigaliojusioms Baudžiamojo proceso kodekso naujovėms bei sutarti dėl teismo psichologų bei psichologų, pasitelkiamų iš specialaus sąrašo, funkcijų atskyrimo.

Teisėjų taryba ne kartą akcentavo Vidaus reikalų ministerijai **Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos veikimo** problemas, susijusias su elektroniniu ikiteisminio tyrimo duomenų tvarkymu, išdėstė poreikius plėsti Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos veiklą ir teikė siūlymus dėl ikiteisminio tyrimo institucijų bendradarbiavimo skatinimo. Teisėjų taryba delegavo nuolatinius narius į Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos veiklos tarpžinybinį koordinavimo komitetą bei šios sistemos plėtros darbo grupę.

Teisėjų taryba 2019 m. protokoliniu nutarimu sudarė tarpinstitucinę darbo grupę antikorupcinei aplinkai teismuose stiprinti, darbo grupėje taip pat dalyvauja Specialiųjų tyrimų tarnybos, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos ir Prezidento kanceliarijos atstovai.

Teisėjų taryba, reikšdama paramą su COVID-19 pandemija kovojančiai valstybei ir visuomenei, siekdama prisidėti prie šalies ūkio stabilumo užtikrinimo šiuo laikotarpiu, kreipėsi į Seimą, Prezidentą ir Vyriausybę siūlydama imtis Europos restruktūrizavimo ir nemokumo konferencijos 2020 m. kovo 20 d. pareiškime rekomenduojamų priemonių dėl nemokumo teisinės bazės pritaikymo krizės sąlygoms Lietuvoje.

Dėl **COVID-19 pandemijos** išaugus nuotolinių teismo posėdžių organizavimo poreikiui, Teisėjų taryba reagavo į teismų veikloje kylančias problemas dėl nepakankamo teisinio reguliavimo šioje srityje. Teisėjų taryba inicijavo teisės aktų pakeitimus, susijusius su vaizdo ir garso įrangos naudojimo tvarka civilinėse, administracinėse ir baudžiamosiose bylose. Bendradarbiaujant su Teisingumo ministerija parengti Vaizdo konferencijų ir telekonferencijų technologijų naudojimo nagrinėjant civilines ir administracines bylas tvarkos aprašo pakeitimai, Teismo posėdžių garso įrašų, daromų teismo posėdžio eigai fiksuoti, reikalavimų aprašo pakeitimai.

Teisėjų taryba, operatyviai **reaguodama į COVID-19 plitimo grėsmės** Lietuvoje didėjimą, siekdama užtikrinti nepatraukiamą teismų sistemos darbą ir nesukelti neigiamų padarinių teisingumo vykdymo procesui, teikė teismams

rekomendacijas, kuriomis siekta užtikrinti teisingą balansą tarp asmens ir visuomenės sveikatos apsaugos bei asmens teisės kreiptis į teismą. Rekomendacijose akcentuotas poreikis išnaudoti teisės aktuose numatytas galimybes, pvz., proceso dalyvių dalyvavimą teismo posėdyje užtikrinti nuotoliniu būdu (centralizuota teismų sistemos vaizdo konferencine įranga, vaizdo konferencijų programomis, telefoniniu ryšiu ir kt.); visose bylose priimti / įteikti procesinius dokumentus, leisti su jais susipažinti el. paštu, kiekvienu konkrečiu atveju atsakingai įvertinus galinčias kilti rizikas ir pasekmes; lanksčiai vertinti asmenų prašymus atnaujinti praleistą terminą procesiniam dokumentui pateikti ar procesiniam veiksmui atlikti, jeigu šiuos veiksmus asmeniui sukliudė atlikti šalyje paskelbta ekstremali situacija ir kt. Teisėjų tarybos rekomendacijomis teismai naudojami itin aktyviai, jos buvo efektyvios ir padėjo užtikrinti nepertraumiamą teismų darbą. Skaitmeninių technologijų tobulinimas, plėtojimas teismų veikloje ir toliau lieka vienu svarbiausių Teisėjų tarybos tikslų ir siekių.

III. DALYVAVIMAS TEISĖKŪROS PROCESĖ

Įgyvendindama strateginės veiklos kryptis, įvertinusi visuomeninių ir teisinių santykių pokyčių visumą, iš teismų bendruomenės kylančias iniciatyvas bei atsižvelgdama į nacionalinių ir tarptautinių institucijų išvadas teismų vykdomos veiklos srityje, Teisėjų taryba inicijavo conceptualų Teismų įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų peržiūrėjimą bei sudarė darbo grupę Teismų įstatymo pakeitimų projektui parengti. **Teisėjų taryba parengtu įstatymo projektu inicijavo sisteminius Teismų įstatymo pakeitimus, kuriais:**

- ◆ nustatyta, kad teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai; taip pat įvesti papildomi instrumentai teismo pirmininkui laikinai sumažinti teisėjo darbo su bylomis krūvį dėl jo užimtumo vykdant kitas teisėjo funkcijas;
- ◆ įtvirtinta galimybė siųsti teisėją neeilinio sveikatos patikrinimo, jei gaunama informacija apie teisėjo sveikatos (fizinės, psichinės) problemas, trukdančias jam eiti savo pareigas;
- ◆ įtvirtintas laikino apylinkės teismo teisėjo institutas;
- ◆ Teisėjų tarybos narių skaičius sumažintas iki 17; Teisėjų tarybai, kaip ir Teisėjų garbės teismo, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos, Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos nariams, įvestos kadencijų ribos – ne daugiau kaip dvi kadencijos iš eilės. Komisijų nariams nustatytas nepriekaištingos reputacijos reikalavimas;
- ◆ nustatytas kворumo reikalavimas, kad Teisėjų tarybos posėdis būtų laikomas teisėtu, įtvirtintos Teisėjų tarybos neviešo posėdžio ar jo dalies sąlygos;
- ◆ nustatytas teisėjų egzamino rezultatų galiojimas – 5 metai;
- ◆ padidintas Teisėjų tarybos vaidmuo teisėjų atrankos procese – Teisėjų taryba skiria 3 iš 7 atrankos komisijos narių, tvirtina pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus;
- ◆ teisėjo karjeros siekiančių asmenų atrankos procese įtvirtintas pretendento asmeninių būdo ir pažintinių savybių vertinimas, leisiantis įvertinti kiekvieno pretendento turimas asmenines ir dalykines savybes, būtinas teisėjo ar teismo vadovo darbui;
- ◆ įtvirtinta galimybė atrankos komisijos išvadas skųsti Lietuvos Aukščiausiajam Teismui dėl esminių procedūrinių pažeidimų;

atsirado galimybė stabdyti Lietuvos Aukščiausiojo ir Apeliacinio teismo teisėjų įgaliojimus, iškėlus jiems drausmės bylą;

- ◆ teismo kancleriams įvestos kadencijos ir jų trukmė – 5 metai ir ne daugiau kaip 2 kadencijos iš eilės;
- ◆ aiškiai įtvirtintos teisėjų garantijos, susijusios su atostogų suteikimu, tarp jų ir neįgalių teisėjų bei teisėjų, auginančių vaikus, teisės;
- ◆ papildytos su teismų apsauga susijusios nuostatos: nustatytas draudimas į teismą įsinešti pavojų žmogaus gyvybei ar sveikatai keliančias medžiagas ir daiktus, kaip prevencinė priemonė numatyta galimybė tikrinti į teismą patenkančius asmenis;
- ◆ įtvirtintos esminės teismų sistemos apdovanojimų nuostatos.

Teisėjų tarybos inicijuotas Teismų įstatymo pakeitimų projektas priimtas 2019 m., dauguma jo nuostatų įsigaliojo 2020 m.

Teikdama pastabas dėl **Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų** ir kitų su psichologo teisiniu statusu baudžiamajame procese susijusių teisės aktų, Teisėjų taryba siekė, kad būtų aiškiai apibrėžtas bendras valstybės mastu nepilnamečių apklausose turinčių dalyvauti psichologų veiklos modelis ir įsteigti papildomi psichologų etatai teismuose ir ikiteisminio tyrimo įstaigose; akcentavo poreikį reglamentuoti teisinę psichologo atsakomybę baudžiamajame procese.

Su Teisėjų taryba **derinti vaiko teisių apsaugos užtikrinimo srities teisės aktai:**

- ◆ teiktos pastabos dėl Kompleksinės pagalbos teikimo vaikams, galimai nukentėjusiems nuo seksualinio išnaudojimo, rekomendacijų pakeitimo projekto. Teisėjų taryba atkreipė dėmesį į numatyto teisinio reglamentavimo trūkumus, poreikį konkrečiai, aiškiai nustatyti pagalbos teikimo tvarką ir eigą, procese dalyvaujančių institucijų bendradarbiavimą ir veiksmų tarpusavio koordinavimą;
- ◆ teiktos pastabos dėl bylų, susijusių su leidimu paimiti vaiką iš tėvų ar kitų jo atstovų pagal įstatymą, nagrinėjimo tik žodinio proceso tvarka, dėl šių bylų nagrinėjimo uždaramame teismo posėdyje, bylų teisingumo, privalomo advokato atstovavimo tėvams šiose bylose;
- ◆ teiktos pastabos dėl Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimų, su vaiko teisių apsauga susijusių Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų;
- ◆ bendradarbiauta su Žmogaus teisių stebėjimo institutu dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, reglamentuojančios procesines garantijas vaikams baudžiamajame procese, įgyvendinimo.

Teisėjų taryba aktyviai dalyvavo **mediacijos instituto plėtros ir tobulinimo** teisėkūros procesuose, siekdama, kad būtų užtikrinta šio alternatyvaus ginčų sprendimo būdo kokybė ir patrauklumas ginčo šalims, mažinamas teismų darbo krūvis ir puoselėjama taikaus ginčų sprendimo kultūra visuomenėje. Teisėjų taryba palankiai vertino įstatymų leidybos iniciatyvas išplėsti mediacijos taikymą administraciniuose ginčiuose, nustatyti privalomąją neteisminę mediaciją, priimant naujos redakcijos Mediacijos įstatymą.

Teisėjų taryba, teikdama pastabas dėl teisės aktų projektų, nuosekliai laikėsi ginčų priskirtinumo teismams **mažinimo** pozicijos:

- ◆ Teikdama pastabas bei pasiūlymus dėl Civilinio kodekso, Civilinio proceso kodekso pakeitimo projektų, Teisėjų

taryba pritarė siekti atsisakyti kai kurių teismų vykdomų funkcijų, nesusijusių su tarp šalių kilusio teisinio ginčo sprendimu, taip pat siūlė peržiūrėti ieškinio sumos, nuo kurios bylos tampa teisingos apygardos teismams, dydį.

- ◆ Teisėjų taryba aktyviai dalyvavo derinant teisės aktų (Administracinių bylų teisenos įstatymo, Ikitėsinio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo, Valstybės tarnybos įstatymo ir kt.) pakeitimų projektus, kuriais siūloma plėsti administracinių ginčų nagrinėjimą nepriklausomose kolegialiose ikiteisminėse institucijose ir taip operatyviau spręsti tokio pobūdžio ginčus, kartu mažinant Lietuvos specializuotiems teismams tenkantį darbo krūvį bei leidžiant jiems susikonsoliduoti į svarbių ginčų nagrinėjimą. Teisėjų taryba taip pat pritarė iniciatyvoms administraciniame procese įtvirtinti teismo įsakymo institutą.
- ◆ Teisėjų taryba pritarė Teisingumo ministerijos iniciatyvoms peržiūrėti Administracinių nusižengimų kodekse nustatytą bylų teisingumą, kad didelė teismuose nagrinėjamų bylų dalis būtų perduota spręsti ne teismo tvarka.

Analizuodama teisėkūros iniciatyvas dėl **Civilinio turto konfiskavimo įstatymo**, Teisėjų taryba laikėsi nuomonės, kad įtvirtinant tokį institutą Lietuvos teisinėje sistemoje pirmiausia turėtų būti atlikta išsami situacijos, kaštų ir naujos analizės, įvertintas galimas pakeisto teisinio reglamentavimo poveikis. Nauju teisiniu reguliavimu turėtų būti užtikrinta veiksminga teisinė gynyba teisme, siūlomos naujos priemonės turėtų aiškiai derėti su Konstitucijoje įtvirtintomis vertybėmis, tokiomis kaip nekaltumo prezumpcija, nuosavybės teisių apsauga ir kt. Po Teisėjų tarybos pastabų projektas buvo tobulintas iš esmės.

Teikdama pastabas dėl naujo **Juridinių asmenų nemokumo įstatymo** Teisėjų taryba pažymėjo, kad siekiant užtikrinti efektyvų ir subalansuotą teisinį reglamentavimą naujajame įstatyme turėtų būti išlaikomi ilgalaikėje teismų praktikoje pripažinti bankroto proceso tikslai bei kreditoriaus ir skolininko interesų pusiausvyros principas.

Teisėjų tarybos iniciatyva priimti Teismų įstatymo bei procesą reglamentuojančių įstatymų pakeitimai, leidžiantys visuomenės informavimo, mokslo ir mokymo tikslais **techninėmis priemonėmis fiksuoti teismo sprendimo paskelbimą**.

Teisėjų taryba palankiai vertino Teismų įstatymo pataisas, numatančias, kad **Lietuvos Aukščiausiojo Teismo** pirmininko, skyrių pirmininkų ir teisėjų pareigas užimti galima tik **atrankos būdu**.

IV. TEISMŲ BIUDŽETŲ FORMAVIMAS

2017–2020 m. Teisėjų taryba siekė **stiprinti teismų sistemos nepriklausomumą ir teismų atstovavimą biudžeto formavimo procese**. 2017 m. Teisėjų taryba kreipėsi į Vyriausybę ir Finansų ministeriją, kad Teisėjų tarybos ir Nacionalinės teismų administracijos atstovai būtų oficialiai pakviesti aptarti 2018 m. teismų sistemos finansavimo klausimą, ir siekė, kad tai taptų įprasta praktika. Po tokios Teisėjų tarybos iniciatyvos 2017 m. pas Ministrą Pirmininką įvyko pirmasis oficialus Teisėjų tarybos ir Nacionalinės teismų administracijos vadovų pasitarimas dėl biudžeto. Vėliau Vyriausybės nutarimu buvo papildyta Strateginio planavimo metodika, kurioje numatyta Vyriausybės kanceliarijos galimybė rengti Ministro Pirmininko, finansų ministro ir kitų asignavimų valdytojų pasitarimus. Nuo to laiko kasmet vyksta oficialūs Teisėjų tarybos ir Nacionalinės teismų administracijos vadovų pasitarimai su Vyriausybe, dalyvaujant Finansų ministerijos atstovams, dėl teismų biudžeto formavimo.

Teisėjų taryba aktyviai teikė pastabas dėl naujo Strateginio valdymo įstatymo bei su juo susijusių Biudžeto sandaros įstatymo ir kitų įstatymų pakeitimo projektų. Teisėjų taryba kategoriškai nepritarė pakeitimams, kuriais teismus siūlyta laikyti Teisingumo ministerijos kuruojama valstybės veiklos sritimi, dėl neužtikrinamo teismų nepriklausomumo nuo vykdomosios valdžios. Į Teisėjų tarybos pastabas buvo atsižvelgta – pateikti derinti įstatymų projektai (Teismų įstatymo pakeitimo, Nacionalinės teismų administracijos įstatymo pakeitimo, Strateginio valdymo įstatymo), kuriais, siekiant užtikrinti teismų nepriklausomumą nuo vykdomosios valdžios, Teisėjų taryba įtraukta į įstatymu patvirtintą strateginio valdymo sistemos dalyvių sąrašą. Teismų įstatymas taip pat papildytas Teisėjų tarybos įgaliojimais pagal kompetenciją teikti pasiūlymus Vyriausybei dėl strateginių tikslų ir pažangos uždavinių nustatymo Nacionaliniame pažangos plane, dėl priemonių įtraukimo į nacionalines plėtros programas. Šiuo reglamentavimu užtikrintos teismų sistemos galimybės gauti finansavimą ne tik tęstinoms, bet ir pažangos veikloms. Strateginio valdymo įstatymo ir su juo susijusių įstatymų pakeitimai įsigalios 2021 m. sausio 1 d.

Teisėjų tarybai siekiant gerinti teismų darbo sąlygas ir nuolat teikiant argumentuotus paaiškinimus dėl lėšų poreikio Finansų ministerijai ir Vyriausybei, **teismų finansavimas** 2017–2020 m. kasmet augo. Per ketverius metus teismams skiriamas finansavimas padidėjo 21,4 proc. (14,7 mln. eurų).

Daugiau kaip 93 proc. teismų biudžeto sudarė asignavimai teismų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo išlaidoms, o kitoms išlaidoms (prekėms ir paslaugoms bei darbdavių socialinei paramai) teko iki 7 proc. visų asignavimų. Žymi teismų sistemos poreikių dalis buvo finansuojama centralizuotai per Nacionalinės teismų administracijos vykdomas programas ir projektus.

V. TEISMŲ ADMINISTRAVIMAS

Teisėjų taryba, siekdama optimizuoti administracinės veiklos priežiūrą, **patvirtino naują Administravimo teismuose nuostatų redakciją**. Nuostatuose atsisakyta dubliuoti vidaus audito funkcijas, numatytas Rekomenduojamų teismų procesinių sprendimų kokybės standartų vertinimas, nustatyti Teisėjų tarybos įgaliojimai tvirtinti suvienodintus esminius teismų kompleksinių planinių patikrinimų kriterijus, pakeistos nuostatos dėl patikrinimų atlikimo terminų, patikrinimo išvadų ir jų įgyvendinimo įforminimo. Administravimo teismuose nuostatai vėliau keisti atsižvelgus ir į Specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio vertinimo išvadą bei atliktą korupcijos rizikos analizę dėl bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo. Pakeitimais aiškiau ir detaliau reglamentuota administravimo subjekto atliekama išankstinio skundo tyrimo procedūra; detalizuoti kriterijai, pagal kuriuos teismuose tikrinamos ir vertinamos bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūros; numatyta teismų interneto svetainėse viešinti informaciją apie teismo organizacinės veiklos priežiūros ir teismų administracinės veiklos priežiūros metinius planus bei patikrinimams sudarytų komisijų sudėtis.

Įgyvendindama Administravimo teismuose nuostatų reikalavimus, Teisėjų taryba **patvirtino esminius kriterijus**, pagal kuriuos turi būti atliekami 2019–2020 metų planiniai kompleksiniai patikrinimai teismuose.

Teisėjų taryba **sprendė dėl teismų darbo krūvio vienodinimo priemonių**: patvirtino apylinkių ir apygardų teismų darbo krūvio netolygumo problemų sprendimo planą, kuriame numatytos ilgalaikės priemonės, kaip spręsti darbo krūvių netolygumo apylinkių ir apygardų teismuose problemą. Teisėjų taryba, siekdama suvienodinti teismų darbo krūvius, reaguodama į gautus teismų pirmininkų pranešimus, įvertinusi teismų veiklos statistinę analizę, ne kartą sprendė klausimus dėl teisėjų etatų perskirstymo tarp teismų ir teikė siūlymus Prezidentui pakeisti teisėjų skaičių.

Siekdama įgyvendinti Specialiųjų tyrimų tarnybos teismuose atliktos korupcijos rizikos analizės rekomendacijas,

Teisėjų tarybos sudaryta darbo grupė parengė **Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo pakeitimus**, apimančius ne tik minėtų rekomendacijų įgyvendinimą, bet ir naujai sukurtą Bylų skirstymo teisėjams modulį pagal Nacionalinės teismų administracijos įgyvendinto projekto rezultatus.

Teisėjų taryba, reaguodama į Valstybės tarnybos, Viešojo administravimo įstatymų pakeitimus, **patvirtino pavyzdinius apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administracinių teismų struktūrų aprašymus ir pareigybių sąrašus**, pavyzdinius apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administracinių teismų **valstybės tarnautojų pareigybių aprašymus**.

Teisėjų taryba patvirtino **Saugumo priemonių teismuose įgyvendinimo gaires**, kurių tikslas reglamentuoti rekomenduojamus pagrindinius reikalavimus saugumo priemonėms diegti ir jas panaudoti teismuose, kad būtų užtikrinta teismo teritorijos, teismo pastato ir juose esančių asmenų, turto ir kitų vertybių apsauga.

Teisėjų taryba posėdžiuose svarstė ir teikė pastabas sveikatos apsaugos ministro ir teisingumo ministro įsakymo projektui dėl **Reikalavimų pretendentų į teisėjus ir teisėjų sveikatai ir pretendentų į teisėjus ir teisėjų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo** pakeitimo. Suderinus su Teisėjų taryba, Apraše buvo aiškiai išskirtos ligos ir susirgimai, dėl kurių asmenys negali eiti teisėjo pareigų. Teisėjų taryba, derindama nurodyto aprašo pakeitimo projektą, laikėsi pozicijos, kad teisėjų ir pretendentų į teisėjus sveikatos patikrinimas, apimantis ir psichologinį vertinimą, būtų objektyvesnis, ligų ir susirgimų, trukdančių eiti teisėjo pareigas, sąrašas būtų kaip įmanoma labiau apibrėžtas ir į sąrašą nebūtų įtrauktos ligos pagal savo pobūdį ar laipsnį netrukdančios atlikti teisėjo pareigų.

Rengdamasi Europos Sąjungos mastu įgyvendinamai **asmens duomenų apsaugos reformai**, Teisėjų taryba priėmė sprendimus, susijusius su Bendrojo duomenų apsaugos reglamento įgyvendinimu ir taikymu teismų sistemoje: protokoliniu nutarimu nustatė bendro visiems Lietuvos teismams ir Nacionalinei teismų administracijai duomenų apsaugos pareigūno skyrimą; pritarė pavyzdinio duomenų tvarkymo veiklos įrašų žurnalo teismams projektui, kuriame išgryninti tipiniai teismuose tvarkomų asmens duomenų srantai, numatyti visuose teismuose vienodi asmens duomenų tvarkymo tikslai, duomenų subjektai ir kt.; patvirtino Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklės, kuriose reglamentuotas asmens duomenų tvarkymas Lietuvos bendrosios kompetencijos ir specializuotuose teismuose; patvirtino Pavyzdines vaizdo duomenų tvarkymo teisme taisyklės, kuriomis siekiama padėti teismams tinkamai įgyvendinti ir taikyti Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą tvarkant vaizdo duomenis bei užtikrinti vienodų reikalavimų laikymąsi teismuose vykdant vaizdo stebėjimą; patvirtinto Duomenų tvarkymo operacijų teismuose poveikio duomenų apsaugai vertinimo atlikimo tvarkos aprašą, kuris nustato duomenų tvarkymo operacijų poveikio duomenų apsaugai vertinimo teismuose atlikimo pagrindus, eigą, procedūrą ir reikalavimus.

Teisėjų taryba 2017–2020 m. analizavo bei **sprendė ir kitus teismų sistemai aktualius klausimus**, susijusius su apylinkės teismo teisėjo, skiriamo dvejimėms metams, skyrimo procedūros inicijavimu, Darbo kodekso pakeitimų bei Pranešėjų apsaugos įstatymo įgyvendinimu, teismų psichologų veiklos plėtra bei tobulinimu, teismų pirmininkų taikomomis vidaus administravimo priemonėmis ir dėl jų kylančiomis problemomis ir kt.

VI. TEISMŲ REORGANIZAVIMAS

Teisėjų taryba nuo 2018 m. aktyviai dalyvavo inicijuojant ir vykdam teismų reorganizavimą – jų sujungimą. Dalyvaujama teismų reorganizavimo procesuose, Teisėjų taryba siekė didinti teisingumo vykdymo efektyvumą ir šiam tikslui pasitelkti priemones, kurios leistų optimizuoti teisėjų darbo krūvius, efektyviau panaudoti teismų turimus žmogiškuosius, finansinius bei materialinius išteklius.

Teisėjų taryba priėmė daugiau nei 30 nutarimų, susijusių su pasirengimu teismų reorganizavimui ir apimančių įvairias teismų sistemos teisinio reglamentavimo sritis (teisėjų atrankos procedūras, bylų skirstymą, teisėjų specializacijas, pavyzdines teismų struktūras, pavyzdinį teisėjų susirinkimo reglamentavimą ir kt.). Teisėjų taryba analizavo reikalingų LITEKO pakeitimų, teismų infrastruktūros (archyvų, darbo vietų) pritaikymo klausimus, aktyviai komunikavo su teismais. Ruošiantis teismų reorganizavimui vyko Teisėjų tarybos ir Nacionalinės teismų administracijos vadovybės susitikimai teismuose, reorganizuojamų teismų pirmininkų mokymai, reorganizavimo patirties pasidalinimo vizitas į Estiją.

Po teismų reorganizavimo proceso įgyvendinimo nuo 2018 m. sausio 1 d. Lietuvoje vietoj 49 apylinkių teismų veikia 12 apylinkių teismų, vietoj 5 apygardų administracinių teismų – 2 apygardų administraciniai teismai.

Atlikta stebėseną parodė po teismų reorganizavimo **įvykusius pokyčius ir pasiektus rezultatus:**

- ◆ bylų paskirstymo tarp teismo rūmų sąlygotas tolygesnis teismų darbo krūvis, taip pat operatyvesnis ir efektyvesnis bylų nagrinėjimas;
- ◆ teismų lygmenyje sukurta nauja teisėjų savivaldos grandis – teisėjų susirinkimas;
- ◆ praplėsta išvažiuojamųjų teismo posėdžių praktika;
- ◆ dėl sustiprėjusio bendradarbiavimo tarp teismų, prokuratūros ir policijos panaikinti buvę organizaciniai trikdžiai nagrinėjant bylas;
- ◆ efektyvesnė teismų organizacinė ir administracinė veikla, žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymas, kanclerio pareigybių įsteigimas visuose teismuose;
- ◆ sudarytos sąlygos sukurti pakankamą teismo psichologų tinklą, sustiprinti teismuose dirbančių psichologų tarnybą bei efektyviau organizuoti jų veiklą;
- ◆ sudarytos sąlygos užtikrinti geresnę įslaptintos informacijos apsaugą teismuose, atsiradusi galimybė patalpų darbui su įslaptinta informacija įrengimą finansuoti iš teismų sistemos lėšų;
- ◆ geresnės sąlygos užtikrinti nepilnamečių liudytojų ir nukentėjusiųjų apklausų organizavimą teismuose, sudarytos galimybės optimizuoti ir efektyviau panaudoti lėšas, tiek skirtas vaiko apklausos kambariams įrengti, tiek specialiai įrangai įsigyti.

Siekdama efektyvinti apylinkių teismų veiklą, įvertinusi šiam tikslui sudarytos darbo grupės išvadas, Teisėjų taryba protokoliniu nutarimu pritarė dviejų apylinkės teismų – Alytaus apylinkės teismo ir Plungės apylinkės teismo – optimizavimui (inicijuotas Alytaus apylinkės teismo Lazdijų rūmų ir Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmų panaikinimas, jų veikla atitinkamai perkelta į Alytaus rūmus bei Plungės rūmus).

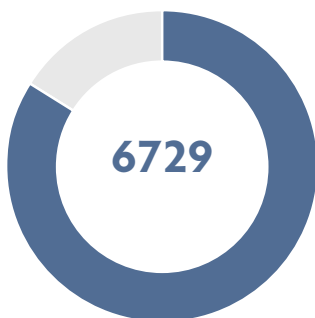
VII. TEISMŲ SISTEMOS DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJŲ STIPRINIMAS

2017–2020 m. Teisėjų taryba, veikdama pagal patvirtintas strategines veiklos kryptis, iš bendro mokymų konteksto išskyrė prioritетines **mokymų dalyvių grupes bei mokymus**. Organizuojant teisėjų mokymus prioritetas teiktas viešojo kalbėjimo, teisėjų spaudai mokymams, praktiniams mokymams teismo sprendimų rengimo ir proceso vedimo temomis, teismų vadovams – mokymams lyderystės, strateginio planavimo ir žmogiškųjų išteklių valdymo temomis. Teisėjų padėjėjams organizuoti teismo sprendimų projektų rengimo mokymai, už asmenų aptarnavimo kokybę atsakingiems teismų darbuotojams – susitikimai ir kvalifikacijos kėlimo renginiai, visiems teisėjams bei teismų darbuotojams – psichologiniai mokymai (bendravimo su pažeidžiamomis proceso šalimis, streso įveikimo, konfliktų valdymo temomis).

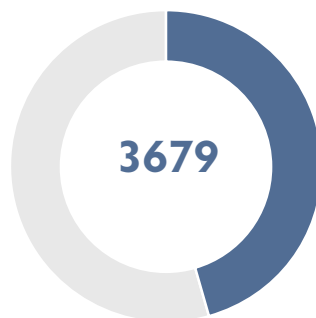
Teisėjų taryba **priėmė atnaujintas Teisėjų mokymo organizavimo taisykles**. Jomis patobulintas mokymo organizavimo procesas: įteisinta praktikoje susiformavusi registravimosi į teisėjų mokymus pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas tvarka, numatyti apribojimai teisėjams registruotis į naujus mokymus, kuomet jų nedalyvavimas ankstesniuose mokymuose sukėlė neigiamų pasekmių, nustatytos griežtesnės teisėjų registravimosi į tarptautinius mokymus taisyklės. Įgyvendinant Teismų įstatymo pakeitimus, Teisėjų mokymo organizavimo taisyklėse įtvirtinta Nacionalinės teismų administracijos funkcija iš specialios programos lėšų vykdyti ne tik teisėjų, bet ir teismų valstybės tarnautojų ir darbuotojų centralizuotą mokymą ir kvalifikacijos kėlimą.

Teisėjų taryba patvirtino naują teisės aktą – **Teisėjų ir teismų personalo komandiruočių į užsienio valstybes išlaidų apmokėjimo iš programos „Teisėjų ir teismų personalo kvalifikacijos kėlimas“ lėšų tvarkos aprašą**. Šiuo aprašu Teisėjų taryba sudarė galimybę teismų darbuotojams dalyvauti tarptautiniuose mokymuose užsienyje, taip pat numatė nedalyvavimo mokymuose be pateisinamos priežasties pasekmes (galimybę neatrinkti asmens dalyvauti visuose einamųjų metų mokymuose užsienyje, pareigą Nacionalinei teismų administracijai atlyginti su komandiruočių organizavimu susijusias išlaidas).

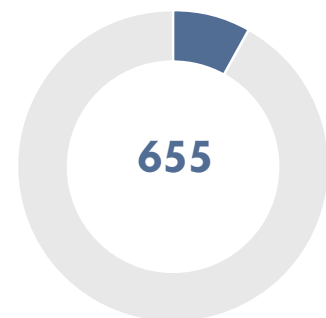
2017–2020 m. apmokyti³

Pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas apmokyti dalyviai – teisėjai

Centralizuotai organizuojuose teismų personalo mokymuose apmokyti dalyviai – teismų darbuotojai

Įgyvendinant projektus apmokyti mokymų dalyviai.

3 2020-09-30 duomenys

VIII. VIDINĖ IR IŠORINĖ TEISMŲ KOMUNIKACIJA

2017 m. Teisėjų taryba patvirtino 2017–2020 m. teismų sistemos komunikacijos strategiją ir jos įgyvendinimo priemonių planą. Minėtoje strategijoje numatyti teismų komunikacijos principai, prioritetinės sritys ir veiklos (priemonių planas). Pagrindinis 2017–2020 m. teismų komunikacijos tikslas – **siekti didesnio visuomenės pasitikėjimo teismais**, kaip profesionalia ir atvira institucija. Tais pačiais metais buvo sukurtas pirmasis bendras Lietuvos teismų sistemos logotipas, parengtas teismų vizualinio identiteto vadovas. Įgyvendinant 2017–2020 m. teismų sistemos komunikacijos strategijos priemonių planą buvo atnaujintos teismų interneto svetainės, o socialiniuose tinkluose – „Facebook“, „Instagram“, „YouTube“ ir kt. – vizualinės komunikacijos kryptys.

Informuojant visuomenę apie profesionalų teisėjų ir teismų darbuotojų veiklą, stiprinant visuomenės teisinį švietimą, 2017–2020 m. Lietuvos teismuose buvo organizuojamos nemokamos teisinių konsultacijų dienos „*Jūs klausiate – mes atsakome*“, projektas studentams „*Diena su teisėju*“, o šalies bibliotekose buvo vykdytas projektas „*Teisėjas bibliotekoje*“, dalyvauta „*Open House*“, „*Kultūros nakties*“, „*Muziejų nakties*“ renginiuose. 2019 m. visoje Lietuvoje buvo organizuota komunikacijos kampanija „*Teisingumo kambarys*“, siekiant supažindinti žmones su teismų veikla. Šios kampanijos metu galvosūkius ir užduotis sprendė apie 400 žaidėjų.

Taip pat buvo tęsiama žurnalo „TEISMAI.LT“ leidyba. Žurnale publikuojama visuomenei ir Lietuvos teismų bendruomenei aktualiausia teisinė informacija, ekspertų įžvalgos ir nuomonės. Kiekvienais metais išleidžiama po 4 numerius, o daugiau nei 100 minėto žurnalo publikacijų buvo skelbta ir viename didžiausių Lietuvos naujienų portalų „Delfi.lt“.

Siekiant kokybiškai informuoti visuomenę apie teismų veiklą ir sprendimus, priimtus visuomenės susidomėjimo sulaukusiose bylose, 2017–2020 m. žurnalistams buvo pateikti 3198 Lietuvos teisėjų komentarai. Informacija apie teismų veiklą visuomenę pasiekė radijo laidose, populiariausiuose naujienų portaluose ir kt.

2018 m. siekiant objektyvios informacijos apie teismų veiklą sklaidos, buvo **parengta teismų sprendimų skelbimo fiksavimo tvarka**, kuria vadovaudamiesi žiniasklaidos atstovai gali filmuoti, daryti garso įrašus teisėjui skelbiant sprendimą.

Skatinant teismų sistemos darbuotojų bendruomeniškumą 2017 m. buvo organizuotas pirmasis Lietuvos teismų sąskrydis, kuriame dalyvavo 400 teisėjų, teismų darbuotojų ir jų šeimos narių. Tęsiant tradicijas, kitas sąskrydis buvo organizuotas 2019 m., kuriame dalyvavo jau daugiau kaip 800 žmonių. 2018 m. įgyvendintas naujas vidinės komunikacijos projektas „*Teisingumo herojai*“ – iš viso projekto metu buvo balsuota už 211 įvairių sričių teismų bendruomenės darbuotojų – teisingumo herojų. Straipsniai apie daugiausiai balų surinkusius herojus pasirodė naujienų portale 15min.lt.

Didžiausias 2018 m. teismų komunikacijos iššūkis – Lietuvos teismų 100-mečio veiklų įgyvendinimas. Iš viso tais metais įgyvendinta daugiau nei 15 naujų iniciatyvų / projektų. 2018 m. suorganizuotas Visuotinis teisėjų susirinkimas, skirtas Lietuvos teismų šimtmečiui paminėti, kuriame dalyvavo daugiau kaip 700 dalyvių ir svečių. Tais metais išleistas Lietuvos teismų pašto ženklas „Lietuvos teismams – 100 metų“, kuriame pavaizduota Elena Jackevičaitė – pirmoji moteris teisėja nepriklausomoje Lietuvoje ir viena pirmųjų Europoje. 2018 m. vyko Teisėjų dviračių žygis per Lietuvą, kuriame dalyvavo 10 teisėjų, jie per 9 dienas aplankydami 22 teismo rūmus numynė 1200 km. Tais pačiais metais išleisti du Lietuvos teismų šimtmečiui skirti leidiniai: „Lietuvos teismų istorija ir dabartis“ (sudarytoja dr. Dovilė Sagatienė) ir „Teismai ir teisėjai Lietuvoje (1918–2018)“ (autorius Alfredas Vilbikas).

IX. TEISĖJŲ ATRANKA, KARJERA, VEIKLOS VERTINIMAS, ETIKA

Užtikrindama tarpinstitucinį bendradarbiavimą, Teismų įstatymo pakeitimų įgyvendinimą, Teisėjų taryba **analizavo su teisėjų veiklos vertinimu ir pretendentų į teisėjus atrankomis susijusias iniciatyvas** ir priėmė su tuo susijusius sisteminius sprendimus:

- ◆ Teisėjų taryba **sudarė darbo grupę** siūlymams dėl teisėjų veiklos vertinimo pateikti. Darbo grupė sudaryta iš Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos, Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, teisėjų bendruomenės, Teisėjų tarybos bei Nacionalinės teismų administracijos atstovų.
- ◆ Teisėjų taryba, atsižvelgdama į sudarytos darbo grupės siūlymus, patvirtino atnaujintą **Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašą**. Šiame apraše išgryninti ir objektyviau apibrėžti teisėjo profesinės veiklos vertinimo kriterijai. Numatyta profesinę teisėjo veiklą (teisinio darbo kokybę) vertinti balais ir, įvertinus visus teisėjo profesinės veiklos kiekybinius ir kokybinius rodiklius, nustatyti ją laipsniais (puiki, labai gera, gera, patenkinama, nepatenkinama), kurie leistų užtikrinti išsamų kiekvieno teisėjo profesinės kompetencijos įvertinimą bei naudoti šiuos rezultatus teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos procese.
- ◆ Teisėjų taryba priėmė ir **Teisėjų karjeros siekiančių, į kitą teismą perkeliamų ar skiriamų asmenų vertinimo kriterijus** (toliau – Atrankos kriterijai), kurie suderinti su atnaujintu Teisėjų veiklos vertinimo aprašu. Siekiant išvengti skirtingo to paties kriterijaus vertinimo ir procesų dubliavimo, Atrankos kriterijuose numatyta, kad profesinė teisėjo veikla (teisinio darbo kokybė) teisėjų atrankų metu vertinama pagal teisėjų veiklos vertinimo rezultatus. Siekiant nustatyti aiškias ir vienodas sąlygas visiems pretendentes dalyvauti susitikime su teismo bendruomene, Atrankos kriterijuose detaliau aprašyta teismų susitikimų su pretendentes organizavimo ir nuomonės apie pretendentes pateikimo tvarka.
- ◆ Pasikeitus Teismų įstatymui, Teisėjų taryba priėmė iki šiol Prezidento dekretu reglamentuotus **Pretendentų į apylinkės teismo teisėjus atrankos kriterijus**. Jais subendrintas visų pretendentes į apylinkės teismo teisėjus (pretendentų, išlaikiusių teisėjų egzaminą, teisės krypties socialinių mokslų daktarų ir asmenų, anksčiau ėjusių teisėjo pareigas) vertinimas, aiškiau nustatyti pretendentes asmeninių ir profesinių kompetencijų vertinimo kriterijai ir už juos skiriamų balų skaičius. Kriterijai suderinti su Teisėjų tarybos sudarytos darbo grupės pateiktais siūlymais.
- ◆ Įgyvendinant Teismų įstatymo pakeitimus, su Teisėjų taryba buvo derinamas ne tik Prezidento tvirtinamas naujos redakcijos **Teisėjų atrankos skelbimo ir organizavimo tvarkos aprašas**, bet ir **Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašas**. Abiem aprašams teikdama pastabas ir darbiniuose susitikimuose juos aptardama su Prezidento atstovais Teisėjų taryba siekė, kad atrankų procesas vyktų sklandžiau, kad jis būtų apibrėžtas aiškesniais procedūriniais terminais, atrankų vykdymo eiliškumo kriterijais, kad Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo organizavimo tvarka būtų aiškesnė. Į Teisėjų tarybos pastabas ir pasiūlymus iš esmės buvo atsižvelgta.
- ◆ Teisėjų taryba pirmą kartą **Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos** nariais paskyrė 3 teisėjus (iki 2020 m. tai buvo išimtinė Prezidento kompetencija).

Teisėjų taryba peržiūrėjo ir atnaujino **Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nuostatus**. Jais buvo įgyvendinti Teismų įstatymo pakeitimai dėl Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos kadencijų skaičiaus, nepriekaištingos

reputacijos reikalavimo, egzamino galiojimo termino, taip pat pašalinti praktikoje pasitaikę neaiškumai dėl pretendentų į teisėjus egzamino vykdymo tvarkos. Nuostatų pakeitimais įtvirtinta galimybė egzaminą vykdyti naudojant informacinių technologijų priemones, numatytos nelaiškinos svarbiomis neatvykimo į egzaminą priežastys, nuasmenintas egzamino rezultatų viešas skelbimas Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje, patikslintos egzamino perlaikymo nuostatos bei pašalinimo iš egzamino, apskundimo tvarka.

Teisėjų taryba pritarė atnaujintai **Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos programai**. Į ją įtrauktos su nauju teisiniu reguliavimu susijusios temos bei pašalintos pagal dabartinį reguliavimą nebeaktualios. Siekiant proporcingo baudžiamosios teisės temų skaičiaus lyginant su civiline teise, egzaminų programoje susiaurinta baudžiamosios teisės dalis, atsižvelgiant į konstitucinę jurisprudenciją ir Teismų įstatymo pakeitimus papildyta konstitucinės teisės dalis.

Siekdama aiškesnių, skaidrių organizacinių procedūrų, administracinės naštos mažinimo, operatyvaus sprendimų priėmimo, Teisėjų taryba patvirtino naują **Teisėjų etikos ir drausmės komisijos (toliau – TEDK) nuostatų** redakciją. Pakeistu reglamentavimu patikslintos TEDK pirmininko teisės dėl asmenų teikimų nenagrinėjimo ir nustatyti konkretūs tokio sprendimo priėmimo terminai, nustatytas baigtinis teikimo nenagrinėjimo TEDK pagrindų sąrašas, papildytas TEDK priimamų sprendimų baigtinis sąrašas, sukonkretintas TEDK sprendimų pavišimo terminas. Pagal atnaujintą teisinį reguliavimą TEDK veikloje ypač didelis dėmesys skiriamas iki tol nereglamentuotai teisėjų profesinės etikos skaidai: organizuoti susitikimus bei diskusijas su teisėjų bendruomene, teikti kasmetines ataskaitas, periodinius naujienlaiškius aktualiais teisėjų etikos klausimais bei pristatyti praktikos apžvalgas.

Siekdama užtikrinti **nepertariamą teismų savivaldos institucijų ir komisijų veiklą dėl COVID–19** paskelbto karantino metu, Teisėjų taryba sistemiskai peržiūrėjo jų darbo tvarką reglamentuojančius aprašus. Reikiami pakeitimai, numatantys galimybę posėdžius vykdyti nuotoliniu būdu, buvo įtvirtinti Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos darbo tvarkos aprašuose, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatuose.

X. TEISĖJŲ IR TEISMŲ ATSTOVAVIMAS TARPTAUTINĖSE ORGANIZACIJOSE

Teisėjų taryba 2017–2020 m. daug dėmesio skyrė tarptautiniam bendradarbiavimui. Ji Lietuvos atstovus paskyrė į Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą, Europos patentų tarnybos Išplėstinę apeliacinę kolegiją, Europos konsultacinę teisėjų tarybą (CCJE), paskyrė atstovą Europos veiksmingo teisingumo komisijoje (CEPEJ).

Visą 2017–2020 m. laikotarpį Teisėjų taryba aktyviai dalyvavo Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) veikloje. Teisėjų tarybos atstovai aktyviai įsitraukė į ENCJ įgyvendinamus projektus: „Teisėjų nepriklausomumas ir atskaitingumas bei teisingumo kokybė“, „Visuomenės pasitikėjimas ir teisingumo įvaizdis“, taip pat į projektą, susijusį su sudėtingų bylų nagrinėjimo proceso tobulinimu. Teisėjų tarybos atstovai dalyvavo ENCJ organizuojuose renginiuose, pvz., konferencijoje „Skaitmeninis teisingumas“.

2018 – 2020 m. Lietuvos Teisėjų tarybos atstovas buvo ENCJ Vykdomosios valdybos narys ir tuo pačiu laikotarpiu koordinavo projekto „Teisėjų nepriklausomumas ir atskaitingumas bei teisingumo kokybė“ veiklą. Kitas Teisėjų tarybos atstovas aktyviai dalyvavo projekto „Visuomenės pasitikėjimas ir teisingumo įvaizdis“ veikloje. Įgyvendinant šį projektą buvo parengtos teismų sistemos komunikavimo socialiniuose tinkluose gairės.

2018 ir 2019 m. ENCJ organizuotų „Pozityvaus pokyčio“ (angl. *„Award for Positive Change“*) apdovanojimų metu Teisėjų tarybos atstovai pristatė Lietuvos teismų sistemos vykdomas iniciatyvas, už kurias abu kartus buvo pripažinti apdovanojimų laimėtojai. Apdovanojimus pelnė iniciatyvos „Socialiai atsakingas teismas“ (priemonės teismo proceso dalyvių psichologiniam saugumui užtikrinti) bei „Žinios yra jėga! Kūrybingi ir patrauklūs būdai sužinoti apie teisingumą“ (iniciatyvos „Teisingumo kambarys“ ir „Išspręsk ginčą taikiai“).

Teisėjų tarybos atstovai 2017–2020 m. susitiko su Europos bei Azijos valstybių teismų sistemų atstovais: Latvijos, Estijos, Suomijos, Bulgarijos, Rumunijos, Liuksemburgo, Portugalijos, Ukrainos, Sakartvelo, Tadžikistano, Azerbaidžano, Kinijos. Susitikimų metu buvo skiriamas dėmesys Lietuvos teismų sistemai, teismų savivaldos institucijoms pristatyti, teismų sistemos administravimo, teismų veiklos organizavimo, bylų paskirstymo klausimams, diskusijoms apie teismų sistemos skaidrumą, teismų prieinamumą ir teisinį švietimą tobulinant teismų sistemos viešąją komunikaciją, teisėjų ir teismų darbuotojų mokymų organizavimą ir kt.